تثبیت مادهی سه حرفی، نقص کار ابنجنی در اشتقاق کبیر

فردای همان جلسه، یکی دیگر از آقایان فرمودند: ابنجنی، در خصائص، همین کار را میکند. گفتم عجب! ابنجنی خصائص دارد؟! گفتند: سه جلد است و من دارم. آن را آوردند و به من دادند. بنده به منزل بردم و نگاه کردم، دیدم ابن جنی، خیلی بیش از ابن فارس کار کرده و نبوغ به خرج داده است. ابن فارس به مادهٔ کار دارد. ما میگفتیم: اشتقاق کبیر. اما کار ابن جنی اشتقاق اکبر است؛ در مادهی کلمه، ترتیب حروف را هم بر میدارد. شروع خصائص با این است. میگوید: قاف، واو، لام؛ قول، وقل، لقو و تمام موارد نُه گانهاش، معنایشان یکی است. در آن حرکت است. تقلقل است. دیدم خیلی کار کرده است. ولی همان وقت، در ذهنم آمد که با اینکه کار ابن جنی کار بسیار خوبی بوده است، اما متأسفانه ادامه پیدا نکرده است. چرا؟؛ شاید رمزش این است که او میخ مادهی سه تایی را کوبید. این اشتباه او بود. لذا اشتقاق اکبر او این بود که میگفت: چرا مدام مادهی لغت ق، ل، و را میگویید؟ بلکه دو حرف هم کافی است. نگو قول، بگو قاف و لام. واوش هم تغییر میکند. اشتراک در دو حرف کافی است تا در معنا، اشتراکٌ امّ داشته باشیم. این کار ابن جنی است. متأسفانه این کار او باعث شد تا هزار سال [متوقف] بماند. تا قرن بیستم آمد و متأسفانه بعد از او اصلاً کسی کاری نکرده است. هزار سال کم نیست. کاری نشد تا قرن بیستم. از آن طرفیها، خیزی گرفتند برای زبانشناسی و فونتیک. خیلی مفصل است. از این طرف هم ظاهراً مصریها شروع کردهاند. فقه اللّغه و علم اللّغه را ظاهراً اول آن مصری نوشت. شروع به کار کردند. الآن بیش از صد سال میگذرد که در فقه اللّغه و علم لغت، کارهای جدید شده است.

بازبینی #3
ایجاد شده 13 ژانویه 2025 14:28:48 توسط ... .
به روزرسانی شده 12 فوریه 2025 15:19:11 توسط ... .